

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om behörighet för och rättshjälp till den internationella domstol som behandlar brott som begåtts i det forna Jugoslavien

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om behörighet för och rättshjälp till den internationella domstol som behandlar brott som begåtts i det forna Jugoslavien.

Förenta Nationernas (FN) säkerhetsråd godkände den 25 maj 1993 enhälligt en resolution genom vilken en internationell domstol som behandlar allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt begåna på det forna Jugoslaviens område inrättas. Genom resolutionen godkändes samtidigt domstolens grundstadga. Resolutionen är enligt FN-stadgan direkt bindande för Finland. De förpliktelser som anges i grundstadgan har prioritet, om de står i konflikt med förpliktelser enligt något annat internationellt fördrag.

Resolutionen förpliktar medlemsstaterna att samarbeta med den internationella domstolen och dess organ samt att i detta avseende vidta alla nödvändiga åtgärder enligt den interna lagstiftningen för att uppfylla de förpliktelser som resolutionen och den internationella domstolens grundstadga medför, inklusive verkstäl-

lighet av den internationella domstolens begäran om rättshjälp och av domstolens beslut. Den internationella domstolen skall inleda sin verksamhet vid ingången av år 1994.

I lagen skall ingå stadganden om domstolens behörighet, erkännande och verkställighet av domstolens beslut i Finland, utlämning för brott, inhämtande av bevis och verkställighet av delgivning och annan rättshjälp till den internationella domstolen och samarbete mellan den internationella domstolen och domstolarna och övriga myndigheter i Finland.

Den föreslagna lagen avses i enlighet med den förpliktelse som utgör dess grund träda i kraft vid ingången av år 1994. Propositionen ansluter sig till propositionen med förslag till lagstiftning om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden och till propositionen om immunitet i vissa fall för personer som deltar i rättegång och förundersökning. Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft samtidigt som de lagar som föreslås i dessa propositioner.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

| | Sida | | Sida |
|---|----------|--|-----------|
| ALLMÄN MOTIVERING | 3 | DETALJMOTIVERING | 7 |
| 1. Inledning | 3 | 1. Lagförslaget | 7 |
| 2. Förpliktelser som Förenta Nationernas säkerhetsråds resolution medför på lagstiftningens område | 3 | 2. Närmare stadganden och bestämmelser | 11 |
| 2.1. Stycke 4 i resolution | 3 | 3. Lagstiftningsordning | 11 |
| 2.2. Domstolens grundstadga | 3 | 4. Ikraftträdande | 12 |
| 3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen | 4 | LAGFÖRSLAGET | 12 |
| 4. Propositionens verkningar | 6 | BILAGOR | 15 |
| 5. Beredningen av propositionen | 6 | 1. Förenta Nationernas säkerhetsråds resolution 827 (1993) | 15 |
| 6. Samband med andra propositioner och internationella fördrag | 6 | 2. Internationella tribunalens stadga | 17 |

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I de krig som har följt på Jugoslaviens sönderfall har mänskliga rättigheter kränkts och rättsregler för krig brutits i större utsträckning än någonsin i Europa efter andra världskriget. Den internationella gemenskapens vädjanden om ett slut på de s.k. etniska utrensningarna och på de övriga kränkningarna av civilbefolkningen har visat sig vara verkningslösa. De stridande parterna har tillgripit terrorisering av civila som ett sätt att behålla de ockuperade områdena.

Förenta Nationernas (FN) säkerhetsråd beslutade genom sin resolution 771 (1992) i augusti 1992 att inleda en metodisk insamling av information om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten för att fastställa de skyldigas identitet och ställa dem inför rätta. I oktober 1992 bildades en expertarbetsgrupp för att samla in och analysera information från stater och internationella organisationer. I februari 1993 fattade säkerhetsrådet genom resolution 808 (1993) ett principbeslut om att inrätta en internationell domstol som behandlar krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten som har begåtts i det forna Jugoslavien. Domstolen inrättades och dess grundstadga godkändes genom resolution 827 (1993) den 25 maj 1993.

Den domstol som nu har inrättats är av historisk betydelse. Det är det första internationella organ som har tillsatts för att utreda krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten efter krigsdomstolarna i Nürnberg och Tokyo. Att domstolen inrättades kan också ses som ett betydande steg i riktning mot inrättandet av en permanent internationell brottmålsdomstol som planeras underlyda FN.

Enligt artikel 25 och artikel 48 stycke 2 i FN-stadgan är resolution 827 (1993) bindande för Finland. Den gällande lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser, vilka grunda sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna (659/67) gör det möjligt att genom förordningar reglera ekonomiska åtgärder eller åtgärder av ekonomisk natur som följer av vissa beslut av säkerhetsrådet. De åtgärder som resolution 827 (1993) medför är dock inte av sådan natur, varför de bör regleras i lag.

2. Förpliktelser som Förenta Nationernas säkerhetsråds resolution medför på lagstiftningens område

2.1. Stycke 4 i resolution

Stycke 4 i resolution 827 (1993) ålägger samtliga stater att fullständigt samarbeta med den internationella domstolen som behandlar brott i det forna Jugoslavien i enlighet med resolutionen och domstolens grundstadga samt att vidta alla nödvändiga åtgärder för att fullgöra de åligganden som resolutionen och domstolens grundstadga medför. Till dessa hör enligt ett uttryckligt omnämnande i stycke 4 statens plikt att verkställa den internationella domstolens begäran och beslut enligt artikel 29 i grundstadgan.

2.2. Domstolens grundstadga

Den internationella domstolens behörighet. Enligt artikel 1 i grundstadgan hör det till den internationella domstolens behörighet att åtala personer som från år 1991 har gjort sig skyldiga till allvarliga kränkningar av internationell mänsklig rätt i det forna Jugoslavien. Dyliga brott är allvarliga kränkningar av 1949 års Genèvekonventioner (FördrS 7 och 8/55) om skydd för civilpersoner under krigstid (art. 2), kränkningar av krigets lagar eller seder (art. 3), folkmord (art. 4) och brott mot mänskligheten (art. 5).

Det straffrättsliga ansvaret. Artikel 7 stycke 1 ställer fysiska personer som har gjort sig skyldiga till gärningar som avses i artiklarna 2—5 inför personligt straffrättsligt ansvar. Också anstiftan och medhjälp samt förberedelse av brott omfattas av det straffrättsliga ansvaret. Enligt stycke 2 i artikeln elimineras inte det straffrättsliga ansvaret av den åtalades officiella ställning, inklusive en ställning som statsöverhuvud. Inte heller utgör den en för mildrande omständighet när straff döms ut.

De nationella domstolarnas behörighet. Enligt grundstadgan är den internationella domstolens och de nationella domstolarnas behörighet parallell så till vida att personer som har gjort sig skyldiga till gärningar som avses i artiklarna 2 — 5 i grundstadgan också kan åtalas i medlemsstaternas domstolar (art. 9

stycke 1) enligt staternas interna lagstiftning. Den internationella domstolen är dock primärt behörig så att den kan meddela staten i fråga att den förbehåller sig den exklusiva behörigheten i saken (art. 9 stycke 2).

Non bis in idem-regeln. Avgöranden som den internationella domstolen har fattat är bindande för varje medlemsstat. En nationell domstol har således inte rätt att pröva ett mål som den internationella domstolen redan har prövat och avgjort (art. 10 stycke 1). I grundstadgan ingår dock inga bestämmelser om att anhängiggörande av målet vid den internationella domstolen förhindrar att åtal väcks i samma mål vid en nationell domstol (*lis pendens*).

Utlämning för brott. Enligt artikel 29 i grundstadgan hör utlämning för brott till den rättshjälp som medlemsstaterna skall lämna den internationella domstolen (art. 29 stycke 2 punkt e samt art. 19 stycke 2 och art. 20 stycke 2). I grundstadgan saknas bestämmelser om förutsättningarna för utlämning.

Mottagande av bevis, delgivning och annan rättshjälp. Vid sidan av utlämning för brott hör också identifiering av personer och utredande av vistelseort, mottagande av bevis, delgivning av handlingar samt anhållande, häktning och tagande av personer i förvar till den rättshjälp som enligt artikel 29 stycke 2 i grundstadgan skall lämnas till den internationella domstolen. Förteckningen i stycke 2 i artikeln (punkterna a—d) är dock enligt nämnda stycke uttryckligen inte uttömmande, utan medlemsstaterna är skyldiga att lämna den internationella domstolen även sådan rättshjälp som inte uttryckligen nämns i förteckningen.

Inhämtande av bevis och verkställighet av rannsaking. Enligt artikel 18 stycke 2 i grundstadgan är åklagaren vid den internationella domstolen behörig att förhöra personer som är misstänkta för brott, offer och vittnen, inhämta bevis samt verkställa undersökning (*on-site investigations*) i de olika staterna. I samband med dessa uppgifter kan åklagaren begära rättshjälp av myndigheterna i staten i fråga.

Verkställighet av frihetsstraff. Enligt artikel 24 stycke 1 i grundstadgan kan den internationella domstolen döma den åtalade endast till fängelsestraff. När fängelsestraff döms ut beaktar den internationella domstolen allmän praxis för utdömmande av fängelsestraff i det forna Jugoslavien. Det utdömda fängelsestraffet verkställs enligt artikel 27 i grundstadgan i

den stat som den internationella domstolen anger och som har meddelat att den är villig att ha hand om verkställigheten. Om det enligt gällande lag i den verkställande staten är motiverat att benåda den dömda under strafftiden eller om den dömdes fängelsestraff skulle kunna omvandlas eller om han skulle kunna friges villkorligt, skall den verkställande staten meddela den internationella domstolen om detta. Den internationella domstolens president avgör frågan efter överläggningar med domstolens övriga ledamöter.

Återställande av olagligt erhållen ekonomisk vinning och egendom. Vid sidan av utdömmande av fängelsestraff kan den internationella domstolen förklara egendom eller ekonomisk vinning av brottet förverkad och återställa den till de lagliga ägarna (art. 24 stycke 3). I grundstadgan saknas särskilda bestämmelser om verkställighet av beslut om förverkande eller återställande av egendom eller vinning, varför dessa beslut verkställs enligt de allmänna bestämmelserna om verkställighet av den internationella domstolens begäran enligt stycke 4 i resolution 827 (1993) och artikel 29 i grundstadgan.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

För att fullgöra de åligganden som resolutionen och den internationella domstolens grundstadga medför, föreslår regeringen i propositionen att en särskild lag stiftas om behörighet för och rättshjälp till den internationella domstol som behandlar brott på det forna Jugoslaviens område.

Enligt förslaget skall i lagen ingå stadganden om erkännande av den internationella domstolens primära behörighet och om beslutens bindande verkan i Finland (3 §). Dessa stadganden motsvarar bestämmelserna i artiklarna 1 och 9 i domstolens grundstadga, enligt vilka domstolen är behörig att åtala personer som från år 1991 har gjort sig skyldiga till sådana krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten i det forna Jugoslavien som definieras i artiklarna 2—5 i grundstadgan. Enligt 3 § 3 mom. i förslaget hindrar lagen dock inte en finsk domstol från att enligt finsk lag handlägga ett brottmål som hör till den internationella domstolens behörighet, om inte den internationella domstolen meddelar att den förbehåller sig den

exklusiva behörigheten i ärendet. Dessutom är finska domstolar enligt lagförslaget inte behöriga att behandla mål i vilka den internationella domstolen redan har meddelat dom (*non bis in idem*) eller som redan har anhängiggjorts (*lis pendens*) vid den internationella domstolen (3 § 2 mom.).

Utöver regleringen av behörigheten för den internationella domstol som behandlar brott i det forna Jugoslavien och av de finska domstolarnas behörighet finns det i lagförslaget detaljerade stadganden om justitieministeriets uppgifter vid lämnande av rättshjälp till den internationella domstolen och vid upprätthållande av kontakten mellan den internationella domstolen, finska domstolar och andra myndigheter (2 §), om utlämning för brott och garanterande av genomresan i Finland för svaranden eller den person som misstänks för ett brott (4 och 5 §§ samt 9 §), om delgivning och bevisning samt om annan rättshjälp till den internationella domstolen (6 §), om inhämtande av bevis och verkställande av undersökningar i Finland (7 §), om vittnens och sakkunnigas skyldighet att inställa sig vid den internationella domstolen för att höras och om straffbarheten av en osann utsaga som avgetts till domstolen (8 §), om förskott till vittnen och sakkunniga (9 §), om immunitet och fri genomresa i Finland för dem som hörs av den internationella domstolen (10 §), om verkställighet i Finland av ett frihetsstraff som har utdömts av den internationella domstolen (11 §) samt om förverkande och återställande av egendom och ekonomisk vinning som erhållits genom brott, på det sätt som den internationella domstolen beslutar (12 §).

Stadgandena i lagförslaget om rättshjälp och förfarandet vid lämnande av rättshjälp är inte uttömmande, självständiga stadganden. Utgångspunkten har i stället varit att man vid lämnande av rättshjälp till den internationella domstolen så långt som möjligt kan utnyttja tillämpliga delar av gällande lagstiftning om rättshjälp i straffrättsliga ärenden till myndigheter i andra stater.

Vid utlämning för brott iaktas därmed i tillämpliga delar det förfarande som stadgas i lagen om utlämning för brott (456/70), om inte något annat uttryckligen stadgas i den föreslagna lagen. Vid delgivning, bevisupptagning eller annan rättshjälp iaktas på motsvarande sätt tillämpliga delar av stadgandena i lagförslaget i propositionen om lagstiftning om internationell

rättshjälp i straffrättsliga ärenden (RP 61/1993 rd, nedan rättshjälpspropositionen). Om begäran om rättshjälp förutsätter en förundersökning eller bruk av tvångsmedel i Finland, skall vid verkställigheten av begäran i Finland iaktas stadgandena i förundersökningslagen (449/87) respektive tvångsmedelslagen (450/87), i den sistnämnda lagen så som de har föreslagits lyda i ovan nämnda regeringsproposition. Verkställigheten av ett frihetsstraff eller en annan påföljd som har dömts ut av den internationella domstolen skall ske på basis av lagförslaget om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder vilket ingår i rättshjälpspropositionen. Dessutom har personer som har kallats av den internationella domstolen och som deltar i rättegången rätt till immunitet enligt motsvarande tillämpning av stadgandena i regeringens proposition med förslag till lag om immunitet i vissa fall för personer som deltar i rättegång och förundersökning (RP 62/1993 rd).

Enligt stycke 4 i resolutionen skall medlemsstaterna samarbeta till fullo med domstolen. Av denna orsak har man försökt reglera rättshjälpen till domstolen så att rättshjälp kan lämnas i så stor utsträckning och så effektivt som möjligt i Finland. Utgångspunkten för regleringen har dessutom varit att rättshjälpen lämnas till ett FN-organ och till en domstol, som är skyldig att iaktta de grundprinciper om ordnande av behörig rättegång som anges i domstolens grundstadga, särskilt dem i artiklarna 21 och 22, samt även i övrigt i förfarandets samtliga skeden säkerställa att de mänskliga rättigheterna inte kränks. På grundval av dessa mål och utgångspunkter regleras rättshjälpen till den internationella domstolen i lagförslaget så att rättshjälp skall lämnas under betydligt vidare förutsättningar än vad som stadgas i den interna lagstiftningen om rättshjälp till myndigheter i en annan stat.

Grunden för regleringen av rättshjälp till den internationella domstolen är artikel 48 stycke 2 i FN:s stadga, som ålägger medlemsstaterna att omedelbart verkställa säkerhetsrådets beslut om upprätthållande av internationell fred och trygghet som avses i stycke 1 i artikel 48 samt artikel 103, enligt vilken åliggandena enligt FN-stadgan har prioritet om de står i konflikt med en medlemsstats åligganden enligt något annat internationellt avtal.

I enlighet med ovanstående föreslås att ut-

lämning för brott i 4 § i lagförslaget regleras så att en begäran om utlämning som framförts av den internationella domstol som behandlar brott i det forna Jugoslavien som sådan utgör en tillräcklig grund för utlämning och att det är omöjligt att vägra verkställa en dylik begäran. Inga villkor kan heller uppställas för utlämning och även en finsk medborgare skall alltid utlämnas på begäran.

Vid delgivning, inhämtande av bevis och vid annan rättshjälp till den internationella domstol som behandlar brott i det forna Jugoslavien iaktas tillämpliga delar förslaget till lag om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden i ovan nämnda proposition samt stadgandena (6 §) i tvångsmedelslagen. Även detta stadgande är absolut bindande för finska domstolar och andra myndigheter, varför det är omöjligt att förvägra den internationella domstolen rättshjälp enligt 12 eller 13 § i ovan nämnda lagförslag.

Vid inhämtande av bevis kan den internationella domstolen enligt lagförslaget även självständigt höra vittnen i Finland samt inhämta annan utredning i enlighet med bestämmelserna i artikel 18 stycke 2 i grundstadgan (7 §). Den internationella domstolen kan vid behov få rättshjälp av finska myndigheter vid inhämtande av bevis och verkställande av undersökningar enligt 6 § i lagförslaget och på det sätt som stadgas i artikel 18 stycke 2 mening 2 i grundstadgan.

Det föreslås att verkställigheten av ett frihetsstraff som har dömts ut av den internationella domstol som behandlar brott i det forna Jugoslavien regleras så att Finland på begäran av den internationella domstolen är skyldigt att verkställa ett sådant frihetsstraff (10 §). Finland är skyldigt att verkställa begäran oberoende av den dömdes nationalitet eller var han är bosatt (*habitual residence*) eller hans hemvist (*domicile*).

Då det bestäms att ett frihetsstraff skall verkställas i Finland, iaktas stadgandena i lagförslaget om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder i rättshjälpspropositionen. Justitieministeriet beslutar enligt den föreslagna lagen om verkställigheten av frihetsstraff och det skall förordnas att frihetsstraffet skall verkställas som fortsatt verkställighet genom att det meddelas nödvändiga föreskrifter om verkställigheten. Vid verkställigheten tillämpas inte vad som stadgas om förutsättningarna för

verkställighet i 3 § i sistnämnda lag, utan begäran om verkställighet är absolut bindande för Finland. Ett frihetsstraff som har dömts ut av den internationella domstolen skall således verkställas i Finland oberoende av om den dömden har gett sitt samtycke därtill eller om han är finsk medborgare eller om han är bosatt här.

Vid sidan av utdömande av frihetsstraff kan den internationella domstolen enligt artikel 24 stycke 3 i grundstadgan också förklara den ekonomiska vinningen av ett brott förverkad och bestämma att den skall återställas. I likhet med frihetsstraff skall också dylika beslut enligt lagförslaget verkställas enligt lagförslaget om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder. Det föremål eller den egendom som har förklarats förverkad skall återställas i enlighet med begäran (11 §). Justitieministeriet beslutar om verkställighet av förverkandepåföljd och återställande av egendom.

4. Propositionens verkningar

De kostnader som lämnandet av rättshjälp enligt lagförslaget förorsakar staten antas vara tämligen obetydliga. Propositionen har inga verkningar i fråga om organisation och personal.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i en arbetsgrupp som har tillsatts av justitieministeriet. En representant för utrikesministeriet har ingått i arbetsgruppen vid sidan av justitieministeriets tjänstemän.

6. Samband med andra propositioner och internationella fördrag

Eftersom detta lagförslag hänvisar till de föreslagna lagarna i propositionen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden och till propositionen om immunitet i vissa fall för personer som deltar i rättegång och förundersökning skall dessa lagar träda i kraft samtidigt som detta lagförslag.

Lagförslaget innebär fullgörande enligt artikel 48 stycke 2 i FN-stadgan av förpliktelserna

i FN:s säkerhetsråds beslut som är direkt bindande för Finland i enlighet med artiklarna 25 och 48 i FN:s stadga. Enligt artikel 103 har

förpliktelser enligt FN-stadgan prioritet jämfört med förpliktelser som har sin grund i andra statsfördrag.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* I paragrafen har tagits in ett stadgande som hänvisar till säkerhetsrådets resolution 827 (1993) samt till grundstadgan för den internationella domstol som behandlar brott på det forna Jugoslaviens område och som godkändes jämte resolutionen. Bakgrunden till och den juridiska grunden för resolutionen har refererats i FN:s generalsekreterares rapport av den 3 maj 1993 (S/25704). I rapporten ingår också ett referat av den internationella domstolens grundstadga artikel för artikel och som bilaga till rapporten domstolens grundstadga i sin helhet.

I paragrafen ingår en förteckning över de sakkomplex som lagförslagets stadganden gäller. De viktigaste stadgandena om dessa frågor ingår i 3—6, 11 och 12 §§ i lagförslaget. Till dessa grundstadganden hör även stadgandena om justitieministeriets uppgifter vid samarbetet och upprätthållandet av kontakt (2 §), om den internationella domstolens utredningar och undersökningar i Finland (7 §), om vittnens och sakkunnigas skyldighet att infinna sig för att höras av den internationella domstolen samt om vittnens och sakkunnigas tredska och osanna utsagor (8 §), om förskottsbetalning i Finland till vittnen eller sakkunniga som har kallats för att höras av den internationella domstolen (9 §) samt om rätten till fri genomresa och immunitet i Finland för personer som har kallats för att höras av den internationella domstolen.

2 §. *Justitieministeriets uppgifter i samarbetet och när rättshjälp lämnas.* I artikel 29 i domstolens grundstadga som gäller samarbete och rättshjälp saknas närmare bestämmelser om hur medlemsstaterna skall ordna dessa frågor då de verkställer resolutionen. Regleringen av dessa frågor blir därför beroende av medlemsstaternas interna lagstiftning. På denna grund föreslås i paragrafen att de finländska myndigheternas kontakter med och rättshjälp till den internationella domstolen väsentligen regleras

enligt samma principer som i den föreslagna lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden.

I enlighet med det föreslagna 1 mom. är det i första hand justitieministeriet som koordinerar samarbetet och tar emot och verkställer den internationella domstolens begäran. Enligt 2 mom. sänder justitieministeriet även svar, utredningar och meddelanden till den internationella domstolen. Detta system är dock inte uteslutande, utan domstolen kan enligt 3 mom. också hålla kontakt direkt med finska myndigheter utan justitieministeriets förmedlan eller begära att de finska myndigheterna sänder de begärda utredningarna och svaren direkt till den internationella domstolen. Kontakt kan upprätthållas även på diplomatisk väg. Lagförslaget hindrar heller inte den internationella domstolen från att bedriva samarbete genom den internationella kriminalpolisorganisationens (*Interpol*) förmedlan i den utsträckning ett sådant samarbete hör till polisorganisationens behörighet.

3 §. *Den internationella domstolens och de finska domstolarnas behörighet och den internationella domstolens besluts bindande verkan i Finland.* Enligt 1 mom. hör de krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten som har begåtts på det forna Jugoslaviens område som avses i grundstadgans artiklar 2—5 till den internationella domstolens behörighet i enlighet med stycke 2 i resolutionen och artikel 1 i grundstadgan.

Enligt domstolens grundstadga hör allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt till domstolens behörighet. Dessa brott är enligt finsk lag ofta att betrakta som krigsförbrytelser, kränkning av mänskliga rättigheter eller folkmord enligt 13 kap. strafflagen. I brottsförteckningen i artikel 5 i grundstadgan nämns också en del andra gärningar som enligt finsk lag i enskilda fall kunde betraktas som andra brott än de som kriminaliseras i 13 kap. strafflagen, såsom mord, olaga häktning eller våldtäkt. Domstolens behörighet utsträcker sig

enligt artikel 5 dessutom även till andra inhumana handlingar. Förteckningen över kränkningar av krigets lagar och seder i artikel 3 i grundstadgan är inte heller uttömmande enligt ett uttryckligt omnämnande i artikeln. Av denna orsak hänvisar man inte till finsk lagstiftning i definitionen av den internationella domstolens behörighet utan till artiklarna 2—5 i domstolens grundstadga.

Med det forna Jugoslavien eller det forna Jugoslaviens område avses landområde, luft- och territorialvatten i den tidigare Socialistiska Federala Republiken Jugoslavien. Grundstadgan specificerar inte närmare i vilka fall ett brott skall anses vara begånget i det forna Jugoslavien. Därför avgörs denna fråga i sista hand av den internationella domstolen. Det torde dock vara tämligen osannolikt att den internationella domstolen tolkar sin egen behörighet att omfatta endast sådana fall där den brottsliga gärningen har begåtts i det forna Jugoslavien. Domstolen kan komma att pröva även sådana gärningar som har begåtts utanför sagda område men vars verkningar har kommit i dagen där, detta till exempel stämpling till folkmord som avses i artikel 4 stycke 3.

Enligt artikel 10 stycke 1 i den internationella domstolens grundstadga får en medlemsstats domstol inte pröva ett brottmål som den internationella domstolen redan har prövat. I enlighet med detta föreslås att i 2 mom. stadgas att en finsk domstol inte får pröva ett brottmål som avses i artiklarna 2—5 och i vilket den internationella domstolen redan har meddelat beslut (*non bis in idem*). Effekten av detta hinder för en ny rättegång utsträcker sig såväl till den internationella domstolens beslut enligt vilka den åtalade har dömts till straff som till befriande beslut. Dessutom är det skäl att beakta att den internationella domstolen enligt artikel 9 stycke 2 i grundstadgan kan förbehålla sig den exklusiva behörigheten i ett brottmål som är anhängiggjort vid en nationell domstol genom att be den nationella domstolen att avstå från sin domsrätt i fallet. Med beaktande av denna bestämmelse föreslås att i 2 mom. stadgas att en finsk domstol inte heller får pröva ett brottmål som är anhängig vid den internationella domstolen (*lis pendens*). Ett mål skall anses vara anhängiggjort vid den internationella domstolen då domstolens åklagare enligt grundstadgans artikel 18 stycke 4 har överlämnat åtalsskriften till domstolen.

Den internationella domstolens behörighet

enligt 1 mom. är dock inte exklusiv, utan finska domstolar har enligt 3 mom. parallell behörighet med den internationella domstolen att pröva ett sådant brottmål som enligt 1 kap. strafflagen hör till finska domstolars behörighet och som gäller ett sådant brott som avses i artiklarna 2—5 i grundstadgan. Förutsättningen för detta är dock att saken inte redan har prövats eller är anhängig vid den internationella domstolen. Vid prövningen av ett brottmål iaktas sålunda gällande finsk straffrätt som sådan. Också i rättegångsförfarandet och vid verkställigheten av de påföljder som har dömts ut i målet iaktas gällande rätt i Finland som sådan.

4 §. *Utlämning för brott*. Enligt paragrafens 1 mom. är Finland skyldigt att på det sätt som referas i den allmänna motiveringen uppfylla en begäran om utlämning som framställts av den internationella domstolen som behandlar brott i det forna Jugoslavien. Som grund för begäran om utlämning godtas den internationella domstolens häktningsorder (*warrant*) enligt artikel 19 stycke 2 i grundstadgan som sådan. Vid utlämning tillämpas inte vad som i lagen om utlämning för brott (456/70) stadgas om förhinder eller förutsättningar för utlämning. Inte heller är det möjligt att vid samtycke till en utlämning ställa krav på verkställigheten.

En begäran om utlämning kan tillställas Finland på diplomatisk väg, så som stadgas i 13 § 1 mom. lagen om utlämning för brott, eller på något annat sätt enligt vad som stadgas i lagförslaget 2 § om upprätthållande av kontakt. Justitieministeriet beslutar om utlämning. Enligt 2 mom. skall vid utlämningsförfarandet även i övrigt iaktas tillämpliga delar av stadgandena i 13—24 §§ samt 31 § 1 och 2 mom. lagen om utlämning för brott.

5 §. *Tagande i förvar av en person för garanterande av genomresa*. En svarande eller en person som misstänks för brott som från en främmande stat har kallats för att höras av den internationella domstolen kan i Finland tas i förvar enligt denna paragraf för att trygga genomresan under iakttagande av stadgandena i 19 och 20 §§ lagen om utlämning för brott, som gäller tagande i förvar av en person för garanterande av utlämning. Denna åtgärd kan komma i fråga, om det har bestämts att personen skall utlämnas till den internationella domstolen från en främmande stat samt även då svaranden som skall höras infinner frivilligt sig vid domstolen. I regel tar man en person i

förvar enligt den föreslagna paragrafen då utlämning för brott sker genom Finlands territorium och den stat som har fattat beslutet om utlämning eller den internationella domstolen har framställt en begäran om denna åtgärd för att trygga genomresan. De finska myndigheterna kan dock också på eget initiativ besluta att ta en person i förvar.

6 §. *Delgivning, bevisning och annan rättshjälp.* Paragrafen motsvarar den allmänna förpliktelse i artikel 29 stycke 1 i grundstadgan att lämna rättshjälp till den internationella domstolen samt bestämmelserna i artikel 29 stycke 2 punkterna a—d om formerna för rättshjälp. Liksom vid utlämning för brott förpliktar även detta stadgande de finländska myndigheterna att ovillkorligen lämna rättshjälp enligt begäran. Det går alltså inte att förvägra den internationella domstolen rättshjälp till exempel på de grunder som stadgas i 12 och 13 §§ i förslaget till lag om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden. Rättshjälp lämnas i övrigt under iakttagande av tillämpliga delar av stadgandena i lagförslag om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden.

Om verkställigheten av rättshjälp kräver att tvångsmedel tillgrips, kan de brukas i enlighet med förutsättningarna i tvångsmedelslagen och i den ordning som lagen stadgar. På den internationella domstolens begäran om rättshjälp kan även egendom ställas under skingringsförbud eller beläggas med kvarstad samt ett föremål eller en handling beslagtas med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 3 kap. 6 a § och 4 kap. 15 a § i förslaget till ändring av tvångsmedelslagen föreslås om verkställighet av skingringsförbud, kvarstad och beslag på begäran av en myndighet i en främmande stat.

7 §. *Inhämtande av bevis och verkställande av undersökning i Finland.* Den internationella domstolen kan inhämta behövliga bevis och utredningar antingen genom att begära rättshjälp av medlemsstaterna enligt artikel 29 i grundstadgan eller genom att åklagaren vid den internationella domstolen självständigt verkställer undersökningar oberoende av de lokala myndigheterna i staten i fråga (*on-site investigations*) enligt artikel 18 stycke 2. I enlighet med detta föreslås att det i paragrafen stadgas att sådana undersökningar som avses ovan också kan verkställas på Finlands territorium samt att den internationella domstolen har rätt att på begäran få rättshjälp av finska myndig-

heter vid dylika undersökningar. På rättshjälp som lämnas vid dylika undersökningar skall också 6 § tillämpas samt stadgandena om upprätthållande av kontakt i 2 § i lagförslaget. Representanter för den internationella domstolen kan alltså vid undersökningar i Finland direkt vända sig till närmaste behöriga lokala myndigheter med en begäran om rättshjälp.

8 §. *Vittnets och den sakkunniges skyldigheter.* Också delgivning av kallelser till vittnen och sakkunniga att höras av den internationella domstolen kan vara en del av den rättshjälp som skall lämnas till den internationella domstolen enligt artikel 29 stycke 2 punkt c i grundstadgan. I Finland skall tingsrätterna ha hand om delgivningen av kallelser.

Grundstadgan kräver inte uttryckligen att medlemsstaterna förpliktar vittnen och sakkunniga som har kallats för att höras att iaktta kallelsen i den stat som har mottagit begäran om delgivning. För att verkställigheten av dylika kallelser skall bli tillräckligt effektiv föreslås i 1 mom. ett stadgande om att var och en som i Finland har delgivits en kallelse att höras som vittne eller sakkunnig av den internationella domstolen är skyldig att iaktta kallelsen. Den enda grunden för skyldigheten för vittnen och sakkunniga att inställa sig vid domstolen är således att delgivningen har verkställts i Finland. Det saknar således betydelse om den som har kallats för att höras har band till Finland genom t.ex. hemvist eller nationalitet. Till skyldigheten för vittnen och sakkunniga att infinna sig inför domstolen hänför sig även 9 §, enligt vilken den som har kallats för att höras av den internationella domstolen har rätt att på begäran få förskott för att täcka de utgifter som resan föranleder.

För underlåtenhet att iaktta kallelsen kan enligt det föreslagna 2 mom. böter dömas ut. Den som har kallats kan dessutom vid hot om vite eller fängelse förpliktas att uppfylla sin skyldighet. Den som har kallats kan dock inte med tvångsmedel från Finland föras till den internationella domstolen.

I 4 mom. föreslås att vittnets eller den sakkunniges osanna utsaga inför den internationella domstolen skall straffas enligt 17 kap. 1 § strafflagen.

Talan i ett mål som gäller ett vittnes eller en sakkunnigs tredska eller osanna utsaga kan dock i Finland väckas endast efter anmälan från den internationella domstolen och efter förordnande av justitieministeriet. Ärendet

skall enligt 3 mom. behandlas på yrkande av den allmänna åklagaren av domstolen på den ort, där den åtalade bor, vistas eller anträffas.

9 §. *Erhållande av förskott.* Som det konstateras i motiveringen för 8 § förutsätter skyldigheten för ett vittne eller en sakkunnig att infinna sig inför den internationella domstolen att den som har kallats har rätt att på begäran få förskott av statliga medel som ersättning för de kostnader som uppkommer av att kallelsen iakttas. På denna grund föreslås att det i paragrafen stadgas att den som har kallats av den internationella domstolen har rätt att på begäran få förskott av statliga medel. Det föreslås att förfarandet vid beviljande av förskott skall regleras på motsvarande sätt som det system som föreslås träda i kraft tillsammans med införandet av den nya lagstiftningen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden.

10 §. *Immunitet och fri genomresa för personer som skall höras.* I 1 mom. föreslås att om immunitet (*sauf-conduit*) i Finland för personer som från en främmande stat har kallats för att höras av den internationella domstolen stadgas enligt motsvarande stadganden om immunitet för personer som har kallats till en rättegång i Finland i förslaget till lag om immunitet i vissa fall för personer som deltar i rättegång och förundersökning. Någon tidsfrist föreslås inte enligt 2 mom. för fri genomresa eller immunitet, utan immuniteten är i kraft så länge det behövs för att ordna genomresan.

11 §. *Verkställighet av frihetsstraff i Finland.* Enligt artikel 24 stycke 1 i grundstadgan kan den internationella domstolen döma den åtalade till frihetsstraff. Enligt artikel 27 i grundstadgan verkställs frihetsstraffet i den stat, som den internationella domstolen anger ur FN:s säkerhetsråds förteckning över stater som har meddelat att de är villiga att ha hand om verkställigheten.

I enlighet med detta föreslås att i paragrafen stadgas att ett frihetsstraff, som har dömts ut av den internationella domstolen, på domstolens begäran skall verkställas i enlighet med förslaget om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av frihetsstraff. Vid verkställighet av påföljden tillämpas enligt 1 mom. dock inte vad som stadgas i 3 § i den föreslagna lagen. Ett frihetsstraff skall således verkställas i Finland även om den dömde inte är finsk medborgare eller har sitt

hemvist här. Verkställigheten förutsätter inte heller att den dömde har gett sitt samtycke till att avtjäna straffet i Finland.

Beslutet om verkställighet fattas av justitieministeriet, som med stöd av 7 § i ovan nämnda lag skall bestämma att domen enligt artikel 27 i grundstadgan verkställs i Finland som ett fängelsestraff enligt finsk lag.

I enlighet med artikel 28 i grundstadgan föreslås att i 3 mom. skall stadgas att den internationella domstolen beslutar om benådning eller villkorlig frigivning av den dömde. Det föreslagna stadgandet begränsar sålunda den benådningssmakt som republikens president har enligt 29 § regeringsformen.

Om den dömde enligt finsk lag kan friges villkorligt eller om benådning av den dömde är motiverat till exempel av hälsoskäl, är det justitieministeriets uppgift att tillstålla den internationella domstolen en begäran om villkorlig frigivning eller benådning i enlighet med artikel 28 i grundstadgan.

12 §. *Återställande av egendom och vinning av brottet.* Den internationella domstolen kan enligt artikel 24 stycke 3 förutom utdöma frihetsstraff också bestämma att egendom eller vinning av brottet skall återställas till de lagliga ägarna. Enligt stycke 114 i FN:s generalsekretärens rapport (S/25704), som godkändes genom resolution 827 (1993), kan dylika beslut uppenbarligen ha formen antingen av en förverkandepåföljd, då ett föremål som ägs av gärningsmannen, dess värde eller vinningen av brottet döms förverkade och skall återställas, eller av en begäran om rättshjälp, där man begär att egendom som har gått förlorad genom brottet återställs till den lagliga ägaren eller till en annan innehavare av en rättighet.

Om ett beslut kan karaktäriseras som en sådan förverkandepåföljd som avses ovan och om det innefattar en bestämmelse om återställande av den förverkade egendomen, skall beslutet enligt det föreslagna 1 mom. verkställas i den ordning som föreslås i lagförslaget om ändring av lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av frihetsstraff. Justitieministeriet skall besluta om verkställigheten i Finland. Beslutet verkställs antingen genom ett beslut om fortsatt verkställighet i enlighet med vad som stadgas i 7 § 2 mom. i den föreslagna lagen eller genom att åtgärder vidtas för att omvandla den förverkandepåföljd som har dömts ut av den internationella domstolen till en förverkandepåföljd som skall verkställas i

Finland i enlighet med vad som stadgas i 6 § 2 mom. och 8—14 §§ i den föreslagna lagen. Om det i beslutet om förverkandepåföljd samtidigt ingår en bestämmelse om återställande av den förverkade egendomen, skall justitieministeriet enligt det föreslagna 2 mom. bestämma om verkställighet av även denna.

I lagförslaget ingår inte uttryckliga specialstadganden om verkställighet av sådana beslut eller begäran av den internationella domstolen där de finska myndigheterna ombeds ta hand om endast återställandet av den egendom som de lagliga ägarna har förlorat genom brottet. Dylika begäran kan dock verkställas i enlighet med stadgandena i den föreslagna lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden och tvångsmedelslagen enligt vad som föreslås i 6 §. Vid verkställigheten av begäran kan i Finland vid behov företas husrannsakan för att finna egendomen, ta den i besittning och besluta om beslag av egendomen i enlighet med tvångsmedelslagen.

13 §. *Närmare stadganden.* Enligt 13 § kan närmare stadganden om tillämpningen och verkställigheten av lagen vid behov utfärdas genom förordning. Eftersom avsikten är att reglera de praktiska frågorna om lämnande av internationell rättshjälp genom tämligen detaljerade stadganden på förordningsnivå i samband med införandet av den nya lagstiftningen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden, kommer det antagligen inte att bli nödvändigt att utfärda en sådan förordning som avses i denna paragraf. Det kan dock bli nödvändigt att utfärda närmare stadganden genom förordning efter att den internationella domstolen har fastställt detaljerade regler för rättegångsförfarandet och bevisningen i enlighet med artikel 15 i grundstadgan.

14 §. *Ikraftträdande.* Under beredningen av denna lag har det förutsatts att lagen träder i kraft när den internationella domstolen inleder sin verksamhet den 1 januari 1994.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Frågan om utfärdande av närmare stadganden genom förordning har behandlats ovan i samband med detaljmotiveringen för 13 §. Därutöver skall beaktas att justitieministeriet enligt 29 § i förslaget till lag om internationell rätts-

hjälp i straffrättsliga ärenden har rätt att utfärda närmare bestämmelser om lämnande av internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden.

3. Lagstiftningsordning

Förslaget till lag om behörighet för och rättshjälp till den internationella domstol som behandlar brott som begåtts i det forna Jugoslavien bör behandlas i grundlagsordning av följande orsaker:

Enligt 4 § i lagförslaget är Finland skyldigt att verkställa den internationella domstolens begäran om utlämning för brott också då den som begärs utlämnad är finsk medborgare. Dessutom är ett vittne eller en sakkunnig som har kallats av den internationella domstolen enligt lagförslaget 8 § skyldig att iakttä kallelsen även om han är finsk medborgare. Dessa föreslagna stadganden strider mot 7 § regeringsformen, enligt vilken en finsk medborgare har rätt att vistas i sitt eget land. Något som särskilt motiverar att lagen stiftas i grundlagsordning är att en utlämning gör det möjligt att döma en finsk medborgare i en specialdomstol som har inrättats efter att brottet har begåtts, vilket kan stå i konflikt med den princip som uttrycks i 13 § och 60 § 2 mom. regeringsformen.

Enligt 7 § i lagförslaget har den internationella domstolen rätt att självständigt verkställa undersökningar och utredningar i Finland och således bruka verkställande makt i Finland, vilket begränsar den suveränitet Finland har enligt 1 och 2 §§ regeringsformen.

Den internationella domstolen beslutar enligt 11 § om benådning av en person som den har dömt till frihetsstraff även då straffet verkställs i Finland. Detta stadgande strider mot 29 § regeringsformen, enligt vilken republikens president i enskilda fall genom beviljande av nåd kan upphäva eller mildra ett straff.

Förutom till följd av ovan nämnda stadganden kan stiftande av denna lag i grundlagsordning anses motiverat också av den orsaken att 3 § i lagförslaget erkänner den internationella domstolens primära behörighet i brottmål så att den internationella domstolen kan förbehålla sig den exklusiva behörigheten i ett fall som redan är anhängig vid en finsk domstol och vars behandling enligt 1 kap. strafflagen annars hör till den finska domstolens behörighet. Å

andra sidan bör man beakta att finska domstolars behörighet i brottmål enligt vedertagen uppfattning kan begränsas i vanlig lagstiftningsordning till exempel så att finska domstolar inte är behöriga att pröva brott som har begåtts utanför Finlands gränser (*territorial-principen*).

Vad som slutligen också kan anses inverka på lagstiftningsordningen är att den internationella domstolen enligt artikel 7 stycke 2 i grundstadgan kan rikta straffrättsligt ansvar

mot personer i statens högsta ledning, på ett sätt som strider mot stadgandena i grundlagen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1994.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om behörighet för och rättshjälp till den internationella domstol som behandlar brott som begåtts i det forna Jugoslavien

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 69 § riksdagsordningen föreskriver, stadgas:

1 §

Lagens tillämpningsområde

För fullgörande av de förpliktelser som grundat sig på Förenta Nationernas säkerhetsråds resolution 827 (1993) om inrättande av en internationell domstol som behandlar brott som har begåtts i det forna Jugoslavien och på denna domstols grundstadga, som godkändes jämte resolutionen, stadgas i denna lag

1) om den internationella domstolens och de finska domstolarnas behörighet,

2) om erkännande och verkställighet av den internationella domstolens domar och beslut i Finland,

3) om utlämning för brott i ett mål som hör till den internationella domstolens behörighet, samt

4) om annan internationell rättshjälp och annat internationellt samarbete mellan den internationella domstolen och de finska domstolarna samt övriga behöriga myndigheter.

2 §

Justitieministeriets uppgifter i samarbetet och när rättshjälp lämnas

Justitieministeriet tar emot begäran och meddelanden från den internationella domstolen som gäller behandling av brottmål inom domstolens behörighetsområde, inklusive begäran om utlämning för brott och om verkställighet

av den internationella domstolens domar och beslut. Justitieministeriet skall antingen självt eller genom behöriga domstolar eller andra behöriga myndigheter verkställa begäran.

Svar, utredningar och meddelanden till den internationella domstolen förmedlas av justitieministeriet också då justitieministeriet inte självt har haft hand om verkställigheten, om inte annat följer av domstolens begäran.

Vad som stadgas i 1 och 2 mom. hindrar inte den internationella domstolen från att hålla kontakt direkt med behöriga myndigheter i Finland eller kontakt på diplomatisk väg eller via den internationella kriminalpolisorganisationen (*Interpol*).

3 §

Den internationella domstolens och de finska domstolarnas behörighet och den internationella domstolens besluts bindande verkan i Finland

Brottsmål som avser på det forna Jugoslaviens område efter den 31 december 1991 begångna, i artiklarna 2—5 i den internationella domstolens grundstadga avsedda grova brott mot Genèvekonventionerna från år 1949 (FördrS 7 och 8/55) om skydd för krigets offer samt i nämnda artiklar avsedda kränkningar av krigets lagar och seder, folkmord och brott mot mänskligheten omfattas av domstolens behörighet på det sätt som bestäms i artiklarna 6—10 i grundstadgan.

En finsk domstol får inte pröva en sak som är anhängig vid den internationella domstolen eller i vilke den internationella domstolen redan har meddelat dom eller beslut.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar dock inte en finsk domstol från att pröva ett brottmål enligt gällande finsk lag och enligt förfarande som stadgas i finsk lag, om inte den internationella domstolen före eller efter att målet har anhängiggjorts i enlighet med artikel 9 stycke 2 i grundstadgan meddelar att den förbehåller sig den exklusiva behörigheten i saken.

4 §

Utlämning för brott

En person som vistas i Finland och som misstänks ha begått ett brott som avses i 3 § 1 mom. eller som den internationella domstolen har dömt till frihetsstraff, skall på den internationella domstolens begäran utlämnas enligt framställningen.

Förfarandet vid utlämning följer annars i tillämpliga delar stadgandena i lagen om utlämning för brott (456/70).

5 §

Tagande i förvar av en person för garanterande av genomresa

En svarande eller en för brott misstänkt som den internationella domstolen har kallat från en främmande stat för att höras kan för att säkra genomresan i Finland tas i förvar så som stadgas i 19 och 20 §§ lagen om utlämning för brott.

6 §

Delgivning, bevisning och annan rättshjälp

Finska domstolar och övriga behöriga myndigheter är skyldiga att ge den internationella domstolen rättshjälp i form av delgivning av kallelser, stämningar, domar och beslut och andra handlingar, hörande av vittnen och sakkunniga samt inhämtande av andra bevis liksom också övrig rättshjälp för behandling av brottmål som hör till den internationella domstolens behörighet.

Vid lämnande av rättshjälp skall förfarandet enligt lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden iakttas i tillämpliga delar, om inte något annat följer av begäran. När rätts-

hjälp lämnas kan tvångsmedel användas enligt vad som stadgas i tvångsmedelslagen (450/87).

7 §

Inhämtande av bevis och verkställande av undersökning i Finland

Den internationella domstolen har rätt att höra personer som är misstänkta för brott samt vittnen och offer, och att verkställa undersökningar och utredningar i Finland samt härvid få rättshjälp av domstolar och andra behöriga myndigheter i Finland enligt vad som stadgas i 6 §.

8 §

Vittnets och den sakkunniges skyldigheter

Ett vittne eller en sakkunnig, som i Finland har delgetts den internationella domstolens kallelse att höras, är skyldig att iaktta kallelsen.

Ett vittne som enligt 1 mom. har kallats för att höras av den internationella domstolen och som uteblir utan laga hinder, avlägsnar sig utan tillstånd eller vägrar att avlägga vittneseden eller vittnesförsäkran eller vägrar att vittna eller besvara en fråga, skall dömas till böter och vid behov vid hot om vite eller fängelse uppmanas att fullgöra sin plikt enligt vad som stadgas i 17 kap. 36 och 37 §§ rättegångsbalken.

Ett vittne eller en sakkunnig, som inför den internationella domstolen har avgivitt en osann utsaga eller utan laga skäl förtigit något som honom veterligen hade tjänat till upplysning i saken, skall för osann utsaga dömas till straff enligt 17 kap. 1 § strafflagen.

I ett mål som gäller ett vittnes eller en sakkunnigs tredska eller osanna utsaga skall talan väckas av allmänna åklagaren efter anmälan av den internationella domstolen och efter förordnande av justitieministeriet vid domstolen på den ort där den åtalade bor, vistas eller anträffas.

9 §

Erhållande av förskott

Ett vittne eller en sakkunnig, som från Finland har kallats för att höras av den internationella domstolen, skall på begäran erhålla förskott med iakttagande av tillämpliga delar av vad som i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/72) stadgas om förskott.

Begäran om förskott skall tillställas den tingsrätt som har haft hand om delgivningen till vittnet eller den sakkunnige. Justitieministeriet fattar beslut om förskott på grundval av tingsrättens framställning.

Ett utbetalt förskott kan återkrävas av ett vittne eller en sakkunnig endast om han uteblir från rättegången eller annars underlåter att uppfylla den skyldighet som ligger till grund för kallelsen. Den tingsrätt som avses i 2 mom. beslutar om återkrav på framställning av justitieministeriet.

10 §

Immunitet och fri genomresa för personer som skall höras

Ett vittne, en sakkunnig, en part eller någon annan person som den internationella domstolen har kallat från en främmande stat för att höras har i Finland rätt till fri genomresa och immunitet med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i lagen om immunitet i vissa fall för personer som deltar i rättegång och förundersökning. En svarande eller en för brott misstänkt som har kallats av den internationella domstolen kan dock tas i förvar i enlighet med 5 §.

Rätten till fri genomresa och immunitet är i kraft så länge det behövs för att genomresan skall kunna ordnas på behörigt sätt.

11 §

Verkställighet av frihetsstraff i Finland

Ett frihetsstraff som har utdömts av den internationella domstolen skall på begäran av domstolen verkställas i Finland enligt vad som stadgas i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/87). Vid verkställighet av påföljden

tillämpas inte vad som i 3 § i ovan nämnda lag stadgas om förutsättningar för verkställighet.

Påföljden skall verkställas genom att nödvändiga bestämmelser om verkställigheten (*fortsatt verkställighet*) ges i enlighet med 7 § i den lag som nämns i 1 mom.

Den internationella domstolen beslutar om benådning eller villkorlig frigivning av den dömda enligt vad som stadgas artikel 28 i grundstadgan.

12 §

Återställande av egendom och vinning av brottet

Den internationella domstolens beslut om förverkande och återställande av egendom och ekonomisk vinning av brott skall i Finland verkställas med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder. Vid verkställigheten av påföljden skall inte tillämpas vad som i 3 § i den nämnda lagen stadgas om förutsättningar för verkställighet.

Egendom och vinning av brottet skall efter förordnande av justitieministeriet återställas i enlighet med den internationella domstolens begäran.

13 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om tillämpningen och verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

19 .

Helsingfors den 12 november 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Justitieminister *Hannele Pokka*

RESOLUTION 827 (1993)

Godkänd vid säkerhetsrådets möte 3217 den 25 maj 1993

Säkerhetsrådet

som stadfäster resolution 713 (1991) av den 25 september 1991 jämte alla senare till saken hörande resolutioner,

som efter att ha behandlat generalsekreterarens rapport (S/25704 och Add.1) i enlighet med resolution 808 (1993) stycke 2,

som fortfarande uttrycker sin djupa oro över de uppgifter som gäller vida utbredda och oförtäckta kränkningar av internationell humanitär rätt i det forna Jugoslavien och särskilt i republiken Bosnien-Hercegovina och som innehåller rapporter om massmord, omfattande, organiserad och systematisk anhöllan och våldtäkt av kvinnor samt att de "etniska utrensningarna" fortgår, också i syfte att erövra och behålla landområden,

som fastslår att denna situation utgör ett kontinuerligt hot mot den internationella freden och säkerheten,

som beslutar att förhindra dylika brott och vidta effektiva åtgärder för att ställa de ansvariga inför rätta,

som är övertygad om att i de särskilda förhållanden som råder i det forna Jugoslavien är inrättande av en internationell domstol som en åtgärd ad hoc av säkerhetsrådet och åtalande av personer som har gjort sig skyldiga till allvarliga brott mot internationell humanitär rätt sätt att uppnå detta mål och som medverkar till att återställa och upprätthålla fred,

som tror att man genom att inrätta den internationella domstolen och åtala personer som är ansvariga för ovan nämnda brott mot internationell humanitär rätt medverkar till att brotten upphör och effektivt förhindras,

som härvid beaktar rekommendationen av viceordföranden i ledningskommittén (Steering Committee) vid den internationella konferensen om forna Jugoslavien om att inrätta en dylik domstol (S/25221),

som åter härvid fastställer sitt beslut i resolution 808 (1993), enligt vilket en internationell domstol inrättas för att åtala personer som är

ansvariga för allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt som har begåtts i det forna Jugoslavien från år 1991,

som beaktar att tills en åklagare för den internationella domstolen utnämns skall expertkommissionen som bildades i enlighet med resolution 780 (1992) i brådskande ordning fortsätta att samla information om bevis för brott mot Genèvekonventionerna och andra kränkningar av internationella humanitär rätt på det sätt som framställdes i mellanrapporten (S/25274),

som agerar med stöd av kapitel VII i FN:s grundstadga,

1. *godkänner* generalsekreterarens rapport,

2. *beslutar* härmed att inrätta en internationell domstol för det uttryckliga ändamålet att åtala personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt som har begåtts i det forna Jugoslavien mellan den 1 januari 1991 och det datum som säkerhetsrådet skall fastställa efter att freden har återställts och att i detta avseende godkänna den internationella domstolens grundstadga som är bifogad till ovan nämnda rapport,

3. *begär* att generalsekreteraren till domarna vid den internationella domstolen, efter att de har blivit utnämnda, skall överlämna staternas förslag till förfarings- och bevisningsregler som artikel 15 i domstolens grundstadga förutsätter,

4. *beslutar* att alla stater skall vidta fullt samarbete med den internationella domstolen och dess organ i enlighet med denna resolution och den internationella domstolens grundstadga och att alla stater därmed skall vidta alla nödvändiga åtgärder på den interna lagstiftningens område för att införa denna resolution och grundstadgan, inklusive staternas förpliktelse att i enlighet med artikel 29 i grundstadgan uppfylla domstolens begäran om rättshjälp eller dess bestämmelser,

5. *uppmärksammar* stater samt mellanstatliga och icke-statliga organisationer att bidra med me-

del, förnödenheter och tjänster till den internationella domstolen, inklusive experthjälp,

6. *beslutar* att platsen för den internationella domstolens säte bestäms genom arrangemang mellan Förenta Nationerna och Nederländerna och på ett sätt som säkerhetsrådet godkänner och att den internationella domstolen kan samlas på något annat ställe om den betraktar det som nödvändigt med tanke på dess uppgifter,

7. *beslutar* också att den internationella

domstolens arbete inte inverkar på offrens rätt att på tillbörlig väg söka ersättning för skador som är en följd av kränkningar av internationell humanitär rätt,

8. *begär* att generalsekretären i brådskande ordning verkställer denna resolution och särskilt att han så snabbt som möjligt vidtar praktiska åtgärder för att den internationella domstolen skall kunna fungera effektivt och månatligen rapporterar om detta till rådet,

9. *beslutar* att aktivt följa upp ärendet.

Internationella tribunalens stadga

Efter att ha inrättats av säkerhetsrådet enligt kapitel VII i Förenta nationernas stadga skall Internationella tribunalen för lagföring av personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt begångna på f.d. Jugoslaviens territorium sedan 1991 (nedan kallad "Internationella tribunalen") verka i enlighet med bestämmelserna i denna stadga.

Artikel 1

Internationella tribunalens kompetens

Internationella tribunalen skall ha behörighet att enligt denna stadga åtala personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt begångna på f.d. Jugoslaviens territorium sedan 1991.

Artikel 2

Svåra överträdelser av 1949 års Genèvekonventioner

Internationella tribunalen skall ha behörighet att åtala personer som begår eller beordrar svåra överträdelser av Genèvekonventionerna den 12 augusti 1949, nämligen följande handlingar riktade mot personer eller egendom som skyddas enligt bestämmelserna i tillämplig Genèvekonvention:

- a) uppsåtligt dödande,
- b) tortyr eller inhuman behandling, innefattande biologiska experiment,
- c) uppsåtligt förorsakande av stort lidande eller allvarlig kropps- eller hälsoskada,
- d) omfattande förstörelse och beslagtalande av egendom som inte motiveras av militär nödvändighet och som sker olagligt och godtyckligt,
- e) att tvinga en krigsfånge eller civilperson att tjänstgöra i en fientlig makts väpnade styrkor,
- f) att uppsåtligt beröva en krigsfånge eller en

civilperson rätten till en rättvis rättegång i laga ordning,

- g) olaglig deportering eller överföring eller olaglig internering av en civilperson,
- h) tagande av civila som gisslan.

Artikel 3

Kränkningar av krigets lagar eller bruk

Internationella tribunalen skall ha behörighet att åtala personer som kränker krigets lagar eller bruk. Sådana kränkningar skall innefatta men inte begränsas till

- a) användning av giftvapen eller andra vapen som beräknas förorsaka onödigt lidande,
- b) godtycklig förstörelse av städer eller byar eller ödeläggelse som inte kan motiveras av militär nödvändighet,
- c) anfall på eller bombardemang av städer, byar, bostäder eller byggnader som inte försvaras, oavsett med vilka metoder,
- d) beslagtalande och förstörelse av eller uppsåtlig skada på institutioner avsedda för religionsutövning, välgörenhet och utbildning, konst och vetenskap, historiska minnesmärken samt konstverk och vetenskapliga arbeten,
- e) plundring av offentlig eller privat egendom.

Artikel 4

Folkmord

1. Internationella tribunalen skall ha behörighet att åtala personer som begår folkmord enligt definitionen i punkt 2 i denna artikel eller någon av de andra handlingar som uppräknas i punkt 3 i denna artikel.

2. Med folkmord avses vilken som helst av följande handlingar som begås i avsikt att helt eller delvis förinta en nationell, etnisk, rasmissigt bestämd eller religiös grupp såsom sådan, nämligen

- a) att döda medlemmar av gruppen,

b) att tillfoga medlemmar av gruppen svår kroppslig eller själslig skada,

c) att uppsåtligt påtvinga gruppen levnadsvillkor som är avsedda att medföra dess fysiska undergång helt eller delvis,

d) att genomföra åtgärder som är avsedda att förhindra födelser inom gruppen,

e) att med våld överföra barn från gruppen till en annan grupp.

3. Följande handlingar skall vara straffbara:

a) folkmord,

b) stämpling till folkmord,

c) omedelbar och offentlig uppmaning till folkmord,

d) försök till folkmord,

e) delaktighet i folkmord.

Artikel 5

Brott mot mänskligheten

Internationella tribunalen skall ha behörighet att åtala personer som är ansvariga för följande brott när de begås under väpnad konflikt, vara sig den är av internationell eller nationell karaktär, och som riktas mot en civilbefolkning:

a) mord,

b) utrotning,

c) slaveri,

d) deportering,

e) fängslande,

f) tortyr,

g) våldtäkt,

h) förföljelse på politiska, rasmässiga och religiösa grunder,

i) andra inhumana handlingar.

Artikel 6

Jurisdiktion över fysiska personer

Internationella tribunalen skall ha jurisdiktion över fysiska personer enligt bestämmelserna i denna stadga.

Artikel 7

Personligt straffansvar

1. Den som planerat, anstiftat, beordrat, begått eller på annat sätt medverkat vid planering, förberedelse eller utförande av ett brott som avses i artiklarna 2 till 5 i denna stadga skall vara personligen ansvarig för brottet.

2. Den anklagades officiella ställning skall, oavsett om vederbörande är stats- eller rege-

ringschef eller en ansvarig statlig tjänsteman, inte frita en sådan person från straffansvar eller lindra straffet.

3. Den omständigheten att någon av de handlingar som avses i artiklarna 2 till 5 i denna stadga begicks av en underordnad fritar inte hans överordnade från straffansvar, om han visste eller hade anledning att känna till att den underordnande stod i begrepp att begå sådana handlingar eller redan hade gjort detta och den överordnade underlät att vidta nödvändiga och rimliga åtgärder för att förhindra sådana handlingar eller för att straffa dem som begått sådana handlingar.

4. Den omständigheten att en anklagad person handlade enligt order av regeringen eller av en överordnad skall inte frita honom från straffansvar men kan beaktas vid straffnedsättning, om Internationella tribunalen fastställer att rättvisan så kräver.

Artikel 8

Territoriell och temporär jurisdiktion

Internationella tribunalens territoriella jurisdiktion skall omfatta f.d. Jugoslaviens territorium, innefattande dess landyta, luftrum och territorialvatten. Internationella tribunalens temporära jurisdiktion skall sträcka sig från den 1 januari 1991.

Artikel 9

Parallell jurisdiktion

1. Internationella tribunalen och nationella domstolar skall ha parallell jurisdiktion att åtala personer för allvarliga överträdelser av internationell humanitär rätt begångna på f.d. Jugoslaviens territorium från den 1 januari 1991.

2. Internationella tribunalen skall ha överhöghet över nationella domstolar. På varje stadium av förfarandet får Internationella tribunalen formellt anmoda nationella domstolar att överlåta lagföring till Internationella tribunalen enligt denna stadga och Internationella tribunalens procedurregler och bevisregler.

Artikel 10

Non-bis-in-idem

1. Ingen får ställas inför rätta vid en nationell domstol för handlingar som utgör allvarliga överträdelser av internationell humanitär

rätt enligt denna stadga och för vilka han eller hon redan har dömts av Internationella tribunalen.

2. En person som har dömts av en nationell domstol för handlingar som utgör allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt får senare dömas av Internationella tribunalen endast om

a) den handling för vilken han eller hon dömdes betecknades som ett vanligt brott eller

b) den nationella rättegången inte var opartisk eller oberoende, syftade till att skydda den anklagade från internationellt straffansvar eller målet inte handlades på ett omsorgsfullt sätt.

3. Vid övervägande av vilket straff som skall ådömas en person som förklarats skyldig till brott enligt denna stadga skall Internationella tribunalen ta hänsyn till i vilken utsträckning ett straff som utmätts av en nationell domstol för samma person och för samma brott redan har avtjänats.

Artikel 11

Internationella tribunalens organisation

Internationella tribunalen skall bestå av följande organ:

a) kamrarna som omfattar två rättegångskammare och en kammare för överklagande,

b) åklagaren och

c) ett registratorskontor som utför tjänster till såväl kamrarna som åklagaren.

Artikel 12

Kamrarnas sammansättning

Kamrarna skall vara sammansatta av elva oberoende domare, av vilka två inte får vara medborgare i samma stat, som skall tjänstgöra enligt följande:

a) tre domare skall tjänstgöra i varje rättegångskammare,

b) fem domare skall tjänstgöra i kammaren för överklagande.

Artikel 13

Domarnas kvalifikationer och val av domare

1. Domarna skall vara personer kända för hög moral, opartiskhet och integritet och äga de kvalifikationer som behövs i deras respektive länder för att utnämnas till de högsta domarposterna. Vid den totala sammansättningen av kamrarna skall vederbörlig hänsyn

tas till domarnas erfarenhet av straffrätt, internationell rätt, innefattande internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter.

2. Internationella tribunalens domare skall väljas på följande sätt av generalförsamlingen från en lista som inlämnats av säkerhetsrådet:

a) generalsekretären skall uppmana Förenta nationernas medlemsstater och icke-medlemsstater som upprätthåller permanenta observatörsdelegationer vid Förenta nationernas högkvarter att nominera domare till Internationella tribunalen,

b) varje stat får inom sextio dagar från dagen för generalsekretärens uppmaning nominera högst två kandidater som uppfyller de i punkt två ovan angivna kvalifikationerna, av vilka två inte får vara av samma nationalitet,

c) generalsekretären skall vidarebefordra de mottagna nomineringarna till säkerhetsrådet. Från de nomineringar som mottagits skall säkerhetsrådet upprätta en lista med minst tjugotvå och högst trettiofyra kandidater, varvid vederbörlig hänsyn tas till en lämplig representation av de viktigaste rättssystemen i världen,

d) säkerhetsrådets ordförande skall överlämna listan över kandidaterna till generalförsamlingens ordförande. Från denna lista skall generalförsamlingen välja elva domare till Internationella tribunalen. De kandidater som erhåller en absolut majoritet av rösterna från Förenta nationernas medlemsstater och de icke-medlemsstater som upprätthåller permanenta observatörsdelegationer vid Förenta nationernas högkvarter skall förklaras valda. Skulle två kandidater av samma nationalitet få den nödvändiga röstmajoriteten, skall den som erhöll det största antalet röster anses vald.

3. I händelse av att en plats blir ledig i kamrarna, skalla generalsekretären, efter samråd med säkerhetsrådets och generalförsamlingens ordförande, utse en person som uppfyller de i punkt 1 angivna kvalifikationerna för den återstående delen av den berörda tjänstgöringsperioden.

4. Domarna skall väljas för en fyraårsperiod. Tjänstgöringsvillkoren skall vara desamma som för Internationella domstolens domare. De skall kunna omväljas.

Artikel 14

Tjänstemän och medlemmar av kamrarna

1. Internationella tribunalens domare skall välja en ordförande.

2. Internationella tribunalens ordförande skall vara medlem av kammaren för överklagande och skall vara ordförande vid dess förhandlingar.

3. Efter samråd med Internationella tribunalens domare skall ordföranden utse domarna till kammaren för överklagande och till rättegångskammarna. En domare får endast tjänstgöra i den kammare som han utsetts till.

4. Domarna i varje rättegångskammare skall välja en domare som ordförande, vilken skall leda alla förhandlingar i rättegångskammaren som en helhet.

Artikel 15

Procedurregler och bevisregler

Internationella tribunalens domare skall anta procedurregler och bevisregler för förfaranden för att förbereda rättegång, för rättegångar och överklaganden, godtagande av bevis, skydd av offer och vittnen samt andra lämpliga frågor.

Artikel 16

Åklagaren

1. Åklagaren skall ansvara för undersökning och åtal av personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt begångna på f.d. Jugoslaviens territorium från den 1 januari 1991.

2. Åklagaren skall handla självständigt som ett från Internationella tribunalen åtskilt organ. Han eller hon får inte begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller från någon annan källa.

3. Åklagarens sekretariat skall bestå av en åklagare och sådan annan kvalificerad personal som kan behövas.

4. Åklagaren skall utses av säkerhetsrådet efter nominering av generalsekreteraren. Han eller hon skall ha hög moral och vara ytterst kompetent och erfaren i fråga om utredningar och åtal i brottmål. Åklagaren skall tjänstgöra under en fyraårsperiod och skall kunna omväxlas. Tjänstgöringsvillkoren för åklagaren skall vara desamma som för en undergeneralsekreterare vid Förenta nationerna.

5. Personalen vid åklagarens sekretariat skall utses av generalsekreteraren efter rekommendation av åklagaren.

Artikel 17

Registratorskontoret

1. Registratorskontoret skall ansvara för

administration av Internationella tribunalen och tjänster till denna.

2. Registratorskontoret skall bestå av en registrator och sådan annan personal som kan behövas.

3. Registratorn skall utses av generalsekreteraren efter samråd med Internationella tribunalens ordförande. Han eller hon skall tjänstgöra under en fyraårsperiod och skall kunna omväxlas. Tjänstevillkoren för registratorn skall vara desamma som för en biträdande generalsekreterare vid Förenta nationerna.

4. Registratorskontorets personal skall utses av generalsekreteraren efter rekommendation av registratorn.

Artikel 18

Undersökningar och åtalsförberedelse

1. Åklagaren skall inleda undersökningar i tjänsten eller på grundval av information som erhållits från varje källa, särskilt från regeringar, Förenta nationernas organ, mellanstatliga och icke-statliga organisationer. Åklagaren skall bedöma den mottagna eller erhållna informationen och avgöra om det finns tillräcklig grund att gå vidare.

2. Åklagaren skall ha befogenhet att utfråga misstänkta, offer och vittnen, att insamla bevis och att bedriva undersökningar på platsen. Vid utförandet av dessa uppgifter får åklagaren på lämpligt sätt begära bistånd från de statliga myndigheter som berörs.

3. Vid förhör skall den misstänkte ha rätt till advokat som han själv utsett, innefattande rätt att få sig anvisat rättegångsbiträde utan kostnader för honom i varje sådant mål, om han inte har tillräckliga medel att betala för sådant liksom rätt till nödvändig översättning till och från ett språk som han talar och förstår.

4. Efter att ha fastställt att ett prima facie-fall föreligger skall åklagaren förbereda en stämningsansökan som innehåller en kortfattad redogörelse för omständigheterna och det eller de brott för vilka den misstänkte anklagas enligt denna stadga. Stämningsansökan skall överlämnas till en domare i rättegångskammaren.

Artikel 19

Prövning av stämningsansökan

1. Den domare i rättegångskammaren till vilken stämningsansökan har överlämnats skall

pröva denna. Om han finner att ett prima facie-fall fastställts av åklagaren, skall han bekräfta ansökan. Om han inte gör det, skall stämningsansökan avslås.

2. Efter bekräftelse av en ansökan får domaren på begäran av åklagaren utfärda sådana order om gripande, häktning, överlämnande eller överförande av personer och andra beslut som kan behövas för rättegången.

Artikel 20

Inledning och bedrivande av rättegång

1. Rättegångskamrarna skall säkerställa en rättvis och snabb rättegång och att rättegången bedrivs i enlighet med procedurreglerna och bevisreglerna med full respekt för den anklagades rättigheter och med vederbörlig hänsyn till skyddet av offren och vittnen.

2. En person mot vilken stämningsansökan bekräftats skall enligt ett beslut eller en häktningsorder från Internationella tribunalen tas i förvar, omedelbart informeras om anklagelserna mot honom och överförs till Internationella tribunalen.

3. Rättegångskammaren skall läsa anklagelsepunkterna, försäkra sig om att den anklagades rättigheter respekteras, bekräfta att den anklagare förstår åtalet och anmoda den anklagade att gå i svaromål. Rättegångskammaren skall sedan fastställa datum för rättegången.

4. Förhandlingarna skall vara offentliga, om inte rättegångskammaren beslutar att rättegången skall ske inom lyckta dörrar i enlighet med dess procedurregler och bevisregler.

Artikel 21

Den anklagades rättigheter

1. Alla skall vara lika inför Internationella tribunalen.

2. Vid prövning av anklagelser mot honom skall den anklagade ha rätt till en rättvis och offentlig rättegång med förbehåll för artikel 22 i stadgan.

3. Den anklagade skall betraktas som oskyldig till dess hans skuld fastställts enligt bestämmelserna i denna stadga.

4. Vid prövning av varje anklagelse mot den anklagade enligt denna stadga skall den anklagade utan åtskillnad ha rätt till följande minimigarantier:

a) att omedelbart och i detalj på ett språk

som han förstår bli underrättad om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom,

b) att få tillräcklig tid och möjligheter att förbereda sitt försvar och att rådgöra med advokat som han själv utsett,

c) att bli dömd utan oskäligt dröjsmål,

d) att bli dömd i sin närvaro och att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som han själv utsett; om han inte har rättegångsbiträde, att bli underrättad om sin rätt till sådant samt att i varje mål där rättvisans intresse så kräver kostnadsfritt få rättegångsbiträde sig anvisat, om han saknar medel att betala för sådant,

e) att förhöra eller låta förhöra de vittnen som åberopas mot honom och att för egen räkning få vittnen inkallade och förhörda under samma förhållanden som vittnen åberopade mot honom,

f) att kostnadsfritt få bistånd av en tolk, om han inte förstår eller talar det språk som används i Internationella tribunalen,

g) att inte tvingas vittna mot sig själv eller erkänna sig skyldig.

Artikel 22

Skydd av offer och vittnen

Internationella tribunalen skall i sina procedurregler och bevisregler föreskriva skydd för offer och vittnen. Sådana skyddsåtgärder skall innefatta, men inte begränsas till, förhandlingar inom lyckta dörrar och skydd av offrets identitet.

Artikel 23

Domar

1. Rättegångskamrarna skall avkunna domar och utmäta straff för personer som förklarats skyldiga till allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt.

2. Domen skall avkunnas av en majoritet av rättegångskammarens domare och skall meddelas offentligt av rättegångskammaren. Den skall åtföljas av en skriftlig motivering, till vilken kan fogas skilda eller avvikande åsikter.

Artikel 24

Straff

1. Det straff som utmäts av rättegångskammaren skall begränsas till fängelsestraff. Vid fastställande av strafftiden skall rättegångskamma-

ren använda allmän praxis beträffande fängelsestraff i f.d. Jugoslavien.

2. Vid straffmätning bör rättegångskamrarna ta hänsyn till sådana faktorer som brottets svårighet och den skyldigförklarades personliga omständigheter.

3. Utöver fängelsestraff får rättegångskamrarna besluta om återlämnande av egendom och intäkter som förvärvats genom brott, innefattande genom tvång, till de rättmätiga ägarna.

Artikel 25

Överklagande

1. Kammaren för överklagande skall behandla överklaganden från personer som förklarats skyldiga av rättegångskamrarna eller från åklagaren på följande grunder:

a) ett fel i en rättsfråga som gör beslutet ogiltigt eller

b) ett fel i en sakfråga som har förorsakat en felaktig dom.

2. Kammaren för överklagande får bekräfta, upphäva eller revidera de av rättegångskamrarna fattade besluten.

Artikel 26

Prövning

Då en ny omständighet har upptäckts, som inte var känd vid tidpunkten för förfarandet i rättegångskamrarna eller i kammaren för överklagande och som kunde ha varit en avgörande faktor för beslutet, får den som förklarats skyldig eller åklagaren inlämna en ansökan om prövning av domen till Internationella tribunalen.

Artikel 27

Straffverkställighet

Fängelsestraff skall avtjänas i en stat som utsetts av Internationella tribunalen från en lista över stater vilka för säkerhetsrådet uppgivit att de är villiga att ta emot personer som förklarats skyldiga till brott. Sådant fängelsestraff skall vara i enlighet med tillämplig lag i den berörda staten med förbehåll för övervakning av Internationella tribunalen.

Artikel 28

Nåd eller förvandling av straff

Om han eller hon enligt tillämplig lag i den

stat där den skyldigförklarade är fängslad kan komma i fråga för nåd eller straffförvandling, skall den berörda staten underrätta Internationella tribunalen om detta. Internationella tribunalens ordförande skall i samråd med domarna avgöra frågan på grundval av rättvisans intresse och allmänna rättsprinciper.

Artikel 29

Samarbete och rättsligt bistånd

1. Staterna skall samarbeta med Internationella tribunalen vid undersökning och lagföring av personer som anklagats för allvarliga kränkningar av humanitär rätt.

2. Staterna skall utan oskäligt dröjsmål uppfylla varje begäran om bistånd eller beslut utfärdat av en rättegångskammare, innefattande men inte begränsat till

a) identifiering och lokalisering av personer,

b) upptagande av vittnesmål och företeende av bevis,

c) delgivning,

d) gripande eller häktning av personer,

e) överlämnande eller överföring av den anklagade till Internationella tribunalen.

Artikel 30

Internationella tribunalens status, privilegier och immunitet

1. Konventionen den 13 februari 1946 rörande Förenta nationernas privilegier och immuniteter skall tillämpas på Internationella tribunalen, domarna, åklagaren och dennes personal samt på registratören och dennes personal.

2. Domarna, åklagaren och registratören skall åtnjuta de privilegier och den immunitet, de befrielser och de lättnader som medges diplomatiska sändebud i enlighet med internationell rätt.

3. Åklagarens och registratörens personal skall åtnjuta de privilegier och den immunitet som medges Förenta nationernas tjänstemän enligt artiklarna V och VII i den konvention som avses i punkt 1 i denna artikel.

4. Andra personer, innefattande den anklagade, som behövs vid Internationella tribunalens sate skall medges den behandling som är nödvändig för att Internationella tribunalen skall fungera tillfredsställande.

Artikel 31

Internationella tribunalens säte

Internationella tribunalen skall ha sitt säte i Haag.

Artikel 32

Internationella tribunalens utgifter skall finansieras över Förenta nationernas ordinarie budget enligt artikel 17 i Förenta nationernas stadga.

Artikel 33

Arbetspråk

Internationella tribunalens arbetspråk skall vara engelska och franska.

Artikel 34

Årlig rapport

Internationella tribunalens ordförande skall till säkerhetsrådet och generalförsamlingen inlämna en årlig rapport om Internationella tribunalen.

